

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 281/2017-57

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 6. októbra 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca) prerokoval prijatú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou Mgr. Zuzanou Bdžochovou, advokátska kancelária, Mickiewiczova 6, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 12 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 11 CbZm 1/2009 a jeho uznesením z 10. júna 2014, postupom Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 13 CoZm 18/2015 a jeho uznesením z 3. decembra 2015 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Obdo 51/2016 a jeho uznesením z 28. septembra 2016 a takto

r o z h o d o l :

1. Najvyšší súd Slovenskej republiky postupom v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Obdo 51/2016, ako aj uznesením z 28. septembra 2016 p o r u š i l základné právo [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu, ako aj na vyjadrenie ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj právo,

aby jeho záležitosť bola spravodlivo prejednaná súdom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Obdo 51/2016 z 28. septembra 2016 z r u š u j e a v e c v r a c i a na ďalšie konanie.

3. V časti, ktorou sa [REDAKOVANÉ] domáha vyslovenia porušenia základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Obdo 51/2016 a jeho uznesením z 28. septembra 2016 a vydania príkazu Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky obnoviť stav pred porušením jeho práv, n e v y h o v u j e .

4. Vo zvyšnej časti konanie z a s t a v u j e .

5. [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a úhradu trov konania v sume 468,51 € (slovom štyristošesťdesiatosem eur a päťdesiatjeden centov), ktorú j e Najvyšší súd Slovenskej republiky p o v i n n ý vyplatiť na účet advokátky Mgr. Zuzany Bdžochovej, advokátska kancelária, Mickiewiczova 6, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) č. k. II. ÚS 281/2017-17 z 26. apríla 2017 bola prijatá na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 12 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 11 CbZm 1/2009 a jeho uznesením z 10. júna 2014, postupom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) v konaní

vedenom pod sp. zn. 13 CoZm 18/2015 a jeho uznesením z 3. decembra 2015 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Obdo 51/2016 a jeho uznesením z 28. septembra 2016.

2. Podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prerokoval ústavný súd túto vec na neverejnom zasadnutí, keďže sťažovateľ v podaní zo 7. júla 2017, okresný súd vo vyjadrení z 19. júna 2017, krajský súd vo vyjadrení z 25. mája 2017 a najvyšší súd vo vyjadrení zo 6. júna 2017 vyslovili súhlas, aby sa upustilo od ústneho pojednávania. Ústavný súd vychádzal pritom z listinných dôkazov a vyjadrení nachádzajúcich sa v jeho spise.

3. Zo sťažnosti vyplýva, že uznesením okresného súdu č. k. 11 CbZm 1/2009-732 z 10. júna 2014 bolo zastavené konanie o dovolaní podanom sťažovateľom. Okresný súd odôvodnil toto svoje uznesenie tým, že sťažovateľ nezaplatil súdny poplatok za dovolanie v sume 33 193 €.

Uznesením krajského súdu č. k. 13 CoZm 18/2015-820 z 3. decembra 2015 bolo uznesenie okresného súdu potvrdené.

Uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Obdo 51/2016 z 28. septembra 2016 bolo odmietnuté dovolanie sťažovateľa proti uzneseniu krajského súdu.

4. Podľa presvedčenia sťažovateľa nesprávnym postupom a rozhodnutiami všeobecných súdov mu bola odňatá možnosť konať pred súdom a ako účastníkovi konania sa mu znemožnila realizácia tých práv, ktoré mu vyplývajú z ústavy a medzinárodných zmlúv.

5. Upovedomením o začatí exekúcie z 23. júla 2013 (ďalej len „upovedomenie“) vydaným Exekútorským úradom súdneho exekútora [REDAKOVANÉ] z Martina (ďalej

len „exekútor“), ktoré bolo sťažovateľovi doručené 25. júla 2013, na návrh [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „oprávnený“) sa začalo exekučné konanie proti sťažovateľovi ako povinnému na vymoženie sumy 1 228 162,76 € s príslušenstvom. V upovedomení je výslovne uvedené, že v zmysle § 47 ods. 1 písm. b) Exekučného poriadku sa sťažovateľovi zakazuje nakladať s majetkom podliehajúcim exekúcii s výnimkou nakladania na účel uspokojenia pohľadávky oprávneného. Podľa sťažovateľa to znamená, že zaplatením súdneho poplatku za dovolanie v sume 33 193 € by porušil zákaz vydaný exekútorom, a to s následkami vyplývajúcimi z Trestného zákona. Exekučným titulom, na základe ktorého oprávnený vymáha od sťažovateľa istinu 1 228 162,76 € s prísl., je právoplatné rozhodnutie vydané okresným súdom pod sp. zn. 11 CbZm 1/2009, ktoré sťažovateľ vo veci samej napadol dovolaním, za ktoré mu bol vyrubený súdny poplatok v sume 33 193 €.

6. Rozhodnutím Centra právnej pomoci, kancelárie Nitra (ďalej len „centrum“) sp. zn. 6326/2014-KaNR, R. z. 39440/14 z 8. júla 2014, ktoré sa stalo právoplatným 11. júla 2014, bol sťažovateľovi priznaný nárok na poskytovanie právnej pomoci bez finančnej účasti v predmetnom dovolacom konaní vo veci samej vedenej okresným súdom pod sp. zn. 11 CbZm 1/2009.

7. Podľa § 138 ods. 4 aktuálne platného a účinného Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) ak bol účastníkovi priznaný nárok na právnu pomoc podľa osobitného predpisu, takéto rozhodnutie má účinky oslobodenia od súdnych poplatkov v rozsahu, v ktorom mu bola právna pomoc priznaná. Podľa presvedčenia sťažovateľa v zmysle uvedeného ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku malo preto rozhodnutie centra účinky oslobodenia od súdnych poplatkov v celom rozsahu, čo znamená, že na základe tohto rozhodnutia bol sťažovateľ oslobodený od súdnych poplatkov v dovolacom konaní.

8. Proti uzneseniu okresného súdu č. k. 11 CbZm 1/2009-732 z 10. júna 2014 podal sťažovateľ 22. júla 2014 odvolanie, ktorým žiadal zrušiť rozhodnutie o zastavení dovolacieho konania pre nezaplatenie súdneho poplatku, keďže v zmysle § 138 ods. 4 OSP bol v celom rozsahu oslobodený od súdnych poplatkov.

9. Sťažovateľ poukazuje na to, že jeho majetkové pomery sú aj vzhľadom na exekučné konanie, v ktorom mu bol uložený zákaz nakladania s majetkom, nepriaznivé. Existenciu týchto nepriaznivých majetkových pomerov dôsledne a opakovane preskúmavalo centrum, ktoré ako správny orgán tento nepriaznivý stav zistilo a svojím rozhodnutím ho potvrdilo. Z dôvodu zákazu nakladania s majetkom pod hrozbou trestného stíhania sťažovateľ nesmie súdny poplatok za dovolanie v sume 33 193 € zaplatiť, čo znamená, že jeho pomery jednoznačne priamo odôvodňujú oslobodenie od súdnych poplatkov.

10. Pokiaľ za daných okolností bolo dovolacie konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku za dovolanie v sume 33 193 € zastavené, podľa názoru sťažovateľa zjavne tým bol v konaní zvýhodnený oprávnený, a naopak, sťažovateľ bol znevýhodnený.

11. Podľa presvedčenia sťažovateľa závery všeobecných súdov, podľa ktorých pri rozhodovaní o dovolaní sťažovateľa v roku 2016 mal byť rozhodný a určujúci stav v čase vydania uznesenia okresného súdu z roku 2013, hoci v čase rozhodovania bolo známe, že stav z roku 2013 nie je aktuálny, treba považovať za neudržateľné, lebo pre rozhodnutie súdu je rozhodujúci stav v čase vyhlásenia rozhodnutia. V rozhodnom čase vydania napadnutých uznesení krajského súdu a najvyššieho súdu bola známa a preukázaná skutočnosť, že v osobitnom konaní bolo vydané právoplatné rozhodnutie centra, s ktorým zákon spája účinky oslobodenia sťažovateľa od súdnych poplatkov v dovolacom konaní.

12. Podľa konštatovania najvyššieho súdu v jeho uznesení sp. zn. 5 Obdo 51/2016 z 28. septembra 2016 ak právoplatným uznesením okresného súdu sťažovateľovi nebolo priznané oslobodenie od platenia súdnych poplatkov, potom následné rozhodnutie centra nemohlo zmeniť právoplatné rozhodnutie súdu o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov. Sťažovateľ preto namieta, že nerešpektovaním zákonného účinku nového právoplatného rozhodnutia centra o priznaní nároku na poskytovanie právnej pomoci bez finančnej účasti, majúceho účinky oslobodenia od súdnych poplatkov, bol porušený zákon, sťažovateľovi sa odňalo právo konať pred súdom, a teda bolo porušené jeho základné právo na súdnu ochranu, resp. na prístup k súdu.

Sťažovateľ zároveň namieta, že mu neboli zabezpečené rovnaké možnosti na uplatňovanie jeho práv v konaní, lebo sa mu opakovane nedoručovali podania protistrany vo veci samej. Vyjadrenie protistrany k jeho dovolaniu mu najvyšší súd doručil až po odmietnutí dovolania.

Sťažovateľ tiež namieta, že najvyšší súd sa nedostatočne vysporiadal s jeho dovolacou námietkou, podľa ktorej v odvolacom konaní rozhodoval vo veci senát, ktorého členom bol sudca, ktorý vydal prvostupňový rozsudok vo veci samej.

13. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1, zákazu diskriminácie podľa čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd č. 209/1992 Zb., a základné práva a slobody podľa čl. 12 ods. 2, právo na súdnu ochranu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1, čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky zák. č. 460/1992 Zb., postupom a uznesením Okresného súdu Žilina zo dňa 10. júna 2014 č. k.: 11CbZm/1/2009-732, uznesením Krajského súdu v Žiline zo dňa 3. decembra 2015 č. k.: 13CoZm/18/2015-820 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 28. septembra 2016 sp. zn.: 5Obdo/51/2016, porušené bolo.

Uznesenie Okresného súdu Žilina zo dňa 10. júna 2014 č. k.: 11CbZm/1/2009-732, uznesenie Krajského súdu v Žiline zo dňa 3. decembra 2015 č. k.: 13CoZm/18/2015-820 a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 28. septembra 2016 sp. zn.: 5Obdo/51/2016, sa zrušujú a vec sa vracia Okresnému súdu Žilina na ďalšie konanie.

Okresnému súdu Žilina, Krajskému súdu v Žiline a Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky sa prikazuje, aby obnovili stav pred porušením práv sťažovateľa.

Sťažovateľovi sa priznáva právo na náhradu trov a nákladov konania, ktoré je porušovateľ povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa do jedného mesiaca odo dňa právoplatnosti tohto nálezu.“

14. Z vyjadrenia podpredsedu okresného súdu sp. zn. 11 CbZm 1/2009 z 19. júna 2017 doručeného ústavnému súdu 22. júna 2017 vyplýva, že postupom okresného súdu nemohlo dôjsť k porušeniu práv sťažovateľa, pretože okresný súd bol viazaný právnymi

pokynmi nadriadených súdov, na ktoré konkrétne poukazuje. Vo vzťahu k námietke nedoručenia vyjadrenia protistrany k dovolaniu je podľa podpredsedu okresného súdu podstatné, že podľa procesnoprávnej úpravy platnej v čase realizácie tohto právneho úkonu (Občianskeho súdneho poriadku) nebola daná povinnosť okresného súdu v zmysle úpravy jeho postupu vyplývajúceho z § 241 OSP vyjadrenie na dovolanie sťažovateľovi doručiť. Podpredseda okresného súdu osobitne zdôrazňuje, že rozhodnutie centra nemôže meniť rozhodnutie súdu a narúšať tak princíp právnej istoty. Vždy len súd posudzuje, či došlo k takej zmene okolností, ktoré odôvodňujú opätovne rozhodnúť o určitej skutočnosti. Pritom rozhodnutie súdu vychádza zo širších skutočností ako rozhodnutie centra, keďže skúma dôvody zmenšenia majetku, disponibilít, atď., nevychádza teda prioritne z aktuálnej výšky príjmov a z aktuálnych majetkových pomerov bez ostatných vzťahových súvislostí. Naopak, malo by rešpektovať rozhodnutia súdu. Prípadné poskytnutie právnej pomoci nemôže zrušiť všetky dovtedajšie rozhodnutia súdu o nepriznaní oslobodenia od platenia súdnych poplatkov. Práve takýmto spôsobom môže dochádzať k obchádzaniu právoplatných rozhodnutí súdov a zneužívaniu práv. Vo vzťahu k účinkom upovedomenia o začatí exekúcie na úhradu súdneho poplatku treba uviesť, že úhradou súdneho poplatku by nedošlo k žiadnemu porušeniu zákazu nakladania s majetkom. Aj po doručení upovedomenia o začatí exekúcie je potrebné vykonávať bežnú činnosť, hradiť záväzky, plniť si povinnosti, neprerušujú sa žiadne konania, nezaniká oprávnenie na prevádzkovanie živnosti a nezanikajú pracovnoprávne vzťahy. Teda podľa podpredsedu okresného súdu zákaz sa nevzťahuje na bežné povinnosti, napr. aj úhradu daní, súdnych poplatkov, úhradu základných životných potrieb, ale najmä na úkony, ktorými by mohlo dôjsť k prevodom majetku na úkor uspokojenia vymáhaného nároku.

15. Z vyjadrenia predsedníčky krajského súdu sp. zn. Spr 205/2017 z 25. mája 2017 doručeného ústavnému súdu 29. mája 2017 vyplýva, že pripája vyjadrenie predsedníčky senátu a zároveň sudkyne spravodajkyne krajského súdu z 24. mája 2017, ktoré je možné považovať aj za vyjadrenie krajského súdu. Z vyjadrenia predsedníčky senátu vyplýva, že bolo nevyhnutné prihliadať k stavu, ktorý tu existoval, a to k právoplatnému uzneseniu okresného súdu č. k. 11 CbZm 1/2009-705 zo 6. decembra 2013, ktorým sťažovateľovi

nebolo priznané oslobodenie od platenia súdnych poplatkov, čo v konečnom dôsledku potvrdil aj najvyšší súd uznesením č. k. 5 Obdo 41/2014-774 z 15. decembra 2014.

Sťažovateľovi vznikla podaním dovolania poplatková povinnosť. Oslobodenie od povinnosti zaplatenia tohto súdneho poplatku mu nebolo právoplatne priznané a sťažovateľ v lehote určenej súdom poplatok neuhradil napriek tomu, že bol o následkoch nezaplatenia súdneho poplatku poučený. V ďalšom poukazuje na to, že právny názor krajského súdu týkajúci sa zastavenia konania pre nezaplatenie súdneho poplatku bol najvyšším súdom akceptovaný ako vecne správny. Predsedníčka krajského súdu pritom nesúhlasí s argumentáciou sťažovateľa, že postupom krajského súdu došlo k porušeniu jeho práva na prístup k súdu. Poukazuje aj na to, že nová právna úprava (§ 254 Civilného sporového poriadku účinného od 1. júla 2016) už neupravuje obdobnú situáciu, teda účinky priznania nároku na právnu pomoc podľa osobitného predpisu. Upravuje totiž len možnosť individuálneho oslobodenia od súdnych poplatkov na návrh strany alebo individuálne osobné oslobodenie.

16. Z vyjadrenia predsedníčky najvyššieho súdu č. k. KP 3/2017-39 zo 6. júna 2017 doručeného ústavnému súdu 19. júna 2017 vyplýva, že najvyšší súd sa v napadnutom uznesení podrobne zaoberal námietkami sťažovateľa v rozsahu potrebnom na rozhodnutie o prípustnosti dovolania. Jeho odôvodnenie obsahuje jasné a zrozumiteľné vysporiadanie sa so všetkými skutočnosťami, ktoré boli pre rozhodnutie podstatné a právne významné. Preto treba konštatovať, že sťažovateľ nebol postupom najvyššieho súdu vylúčený z realizácie procesných práv daných mu Občianskym súdnym poriadkom a Civilným sporovým poriadkom.

17. Z repliky právnej zástupkyne sťažovateľa zo 7. júla 2017 doručenej ústavnému súdu 1. augusta 2017 vyplýva, že s vyjadreniami okresného súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu nesúhlasí, keďže ich argumentácia relevantným spôsobom nespochybňuje opodstatnenosť dôvodov sťažnosti. Sťažovateľ v celom rozsahu trvá na doterajších tvrdeniach a námietkach týkajúcich sa skutkového, hmotnoprávneho a procesnoprávneho stavu veci. Podľa rozhodnej právnej úpravy existencia právoplatného súdneho rozhodnutia o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov nemá za následok

vznik prekážky právoplatne rozhodnutej veci. Návrh na oslobodenie od súdnych poplatkov môže strana uplatňovať opakovane. Vo veci oslobodenia od platenia súdnych poplatkov možno teda znova konať, keďže právoplatné rozhodnutie o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov nebráni vydaniu nového rozhodnutia, ktorým bude oslobodenie od súdnych poplatkov priznané. Rozhodnutie centra, ktorým bol sťažovateľovi priznaný nárok na poskytovanie právnej pomoci bez finančnej účasti v dovolacom konaní vo veci samej, podľa rozhodnej právnej úpravy nemení, ale ani nezrušuje predchádzajúce rozhodnutia súdov, pretože ide o nové osobitné rozhodnutie správneho orgánu, ktoré má zo zákona priamy právny účinok v podobe vzniku individuálneho oslobodenia sťažovateľa od platenia súdnych poplatkov. Nerešpektovanie kogentného ustanovenia § 138 ods. 4 OSP majúceho povahu lex specialis a neakceptovanie zákonných právnych účinkov nového právoplatného rozhodnutia správneho orgánu o priznaní nároku na poskytovanie právnej pomoci bez finančnej účasti, ktoré má účinky oslobodenia od súdnych poplatkov, znamená porušenie práva sťažovateľa na súdnu ochranu.

Podľa sťažovateľa stanovisko okresného súdu, podľa ktorého nebolo jeho povinnosťou v zmysle § 241 OSP doručiť sťažovateľovi vyjadrenie na dovolanie, je v rozpore so základným právom na súdnu ochranu, resp. s právom na spravodlivý proces podľa medzinárodnej zmluvy majúcej prednosť pred zákonom. Všeobecné sudy postupovali v rozpore s princípom rovnosti zbraní, keďže sťažovateľovi nebola daná rovnaká príležitosť prezentovať svoj prípad za podmienok, ktoré ho nepostavia do podstatne nevýhodnejšej situácie voči protistrane. Sťažovateľ preukázal, že jeho majetkové pomery a postavenie, nedostatok finančných prostriedkov a začatá exekúcia vytvárajú nepriaznivý stav odôvodňujúci priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov, čo navyše potvrdilo aj centrum. Okrem toho pri rozhodovaní sa nezohľadnila samotná výška súdneho poplatku predstavujúca sumu 33 193 €, teda najvyššiu prípustnú sumu.

II.

18. Z upovedomenia o začatí exekúcie sp. zn. Ex 871/2013 z 23. júla 2013 vydaného exekútorom vyplýva, že sa na základe návrhu oprávneného voči sťažovateľovi ako povinnému začalo exekučné konanie pre vymoženie pohľadávky oprávneného

v celkovej sume 1 651 178,03 €. Exekučným titulom je zmenkový platobný rozkaz okresného súdu sp. zn. 11 Zm 25/2009 z 24. augusta 2009 v spojení s rozsudkom okresného súdu sp. zn. 11 CbZm 1/2009 z 2. decembra 2011 a rozsudkom krajského súdu sp. zn. 14 CoZm 2/2012 z 21. marca 2013. Upovedomenie obsahuje inter alia nasledujúci text: „V zmysle ustanovenia § 47 ods. 1 písm. b) Exekučného poriadku zakazujem povinnému, aby odo dňa doručenia tohto upovedomenia nakladal so svojím majetkom, ktorý podľa Exekučného poriadku podlieha exekúcii okrem nakladania za účelom uspokojenia pohľadávky oprávneného, jej príslušenstva a trov exekúcie v hotovosti, alebo bezhotovostným prevodom z účtu v banke. Takéto konanie je trestné podľa Trestného zákona.“

19. Z rozhodnutia centra sp. zn. 6326/2014-KaNR, R. z. 39440/14 z 8. júla 2014, ktoré sa stalo právoplatným 11. júla 2014, vyplýva, že sťažovateľovi bol priznaný nárok na poskytovanie právnej pomoci a zároveň mu bola určená advokátka Mgr. Zuzana Bdžochová na jeho zastupovanie v právnej veci o zaplatenie zmenkovej sumy 1 228 162,76 € s prísl. v prebiehajúcom dovolacom konaní proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 14 CoZm 2/2012 v spojení s rozsudkom okresného súdu sp. zn. 11 CbZm 1/2009 z 2. decembra 2011 pred najvyšším súdom (ide o dovolanie proti právoplatnému rozhodnutiu o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov pre sťažovateľa, pozn.). Podľa zistenia centra sťažovateľ splňa podmienku stavu materiálnej núdze pre priznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci bez jeho finančnej účasti, a to vzhľadom na jeho príjmové a majetkové pomery.

20. Z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 5 Obdo 41/2014 z 15. decembra 2014 vyplýva, že ním bolo odmietnuté dovolanie sťažovateľa proti uzneseniu krajského súdu č. k. 13 CoZm 20/2014-719 z 10. apríla 2014, ktorým bolo potvrdené uznesenie okresného súdu sp. zn. 11 CbZm 1/2009 zo 6. decembra 2013 o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov. Podľa názoru najvyššieho súdu rozhodnutie centra sp. zn. 6326/2014-KaNR, R. z. 39440/14 z 8. júla 2014, ktorým bol sťažovateľovi priznaný nárok na poskytovanie právnej pomoci bez finančnej účasti a na zastupovanie v dovolacom konaní určenou advokátkou Mgr. Zuzanou Bdžochovou, je rozhodnutím správneho orgánu a vzťahuje

sa na poskytovanie právnej pomoci bez finančnej účasti sťažovateľa v dovolacom konaní proti rozsudkom súdov nižších stupňov. Najvyšší súd je presvedčený, že takéto rozhodnutie nemôže meniť rozhodnutie všeobecného súdu o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov.

21. Z rozhodnutia centra sp. zn. 6504/2016-KaNR, R. z. 33401/16 z 18. mája 2016, ktoré sa stalo právoplatným 25. mája 2016, vyplýva, že sťažovateľovi bol priznaný nárok na poskytovanie právnej pomoci a zároveň mu bola určená advokátka Mgr. Zuzana Bdžochová na jeho zastupovanie v dovolacom konaní v právnej veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 11 CbZm 1/2009 (ide o dovolacie konanie vo veci samej). Podľa zistenia centra sťažovateľ spĺňa podmienku materiálnej núdze na poskytnutie právnej pomoci bez jeho finančnej účasti.

22. Z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 5 Obdo 51/2016 z 28. septembra 2016 vyplýva, že ním bolo odmietnuté dovolanie sťažovateľa proti uzneseniu krajského súdu č. k. 13 CoZm 18/2015-820 z 3. decembra 2015, ktorým bolo potvrdené uznesenie okresného súdu č. k. 11 CbZm 1/2009-732 z 10. júna 2014 o zastavení dovolacieho konania. Podľa názoru najvyššieho súdu okresný súd a krajský súd správne postupovali, keď zastavili dovolacie konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku z dovolania. Uzneseniami okresného súdu č. k. 11 CbZm 1/2009-705 zo 6. decembra 2013 a krajského súdu sp. zn. 13 CoZm 20/2014 z 10. apríla 2014 sťažovateľovi nebolo priznané oslobodenie od súdneho poplatku. Toto uznesenie sa stalo právoplatným 23. mája 2014. Bolo potrebné prihliadnúť ku skoršiemu dovolaciemu uzneseniu najvyššieho súdu č. k. 5 Obdo 41/2014-774 z 15. decembra 2014, ktorým bolo odmietnuté dovolanie smerujúce proti nepriznaniu oslobodenia od súdnych poplatkov. Postupom nižších súdov nedošlo k porušeniu práva sťažovateľa na prístup k súdu. Sťažovateľ bol na zaplatenie súdneho poplatku za dovolanie riadne vyzvaný a poučený o následkoch jeho nezaplatenia. Krajský súd správne poukázal na závery vyplývajúce z už uvedeného skoršieho dovolacieho uznesenia, podľa ktorých ak právoplatným uznesením okresného súdu sťažovateľovi nebolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov, potom následné rozhodnutie centra nemohlo zmeniť právoplatné rozhodnutie všeobecného súdu o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov.

Sťažovateľ v dovolaní namietal, že v odvolacom konaní bola vec pridelená do senátu, ktorého členom bol sudca, ktorý vydal prvostupňový rozsudok. Namietal teda, že vo veci rozhodovali vylúčení sudcovia. Z obsahu spisu vyplýva, že o zastavení konania o dovolaní rozhodovala vyššia súdna úradníčka [REDAKOVANÉ] a následne sudkyňa okresného súdu [REDAKOVANÉ]. Sudkyňa odvolaniu sťažovateľa nevyhovela a vec predložila na rozhodnutie krajskému súdu ako súdu odvolaciemu. Z rozvrhu práce krajského súdu vyplýva, že v čase rozhodovania predmetnej veci na krajskom súde nepôsobili [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], ale ani [REDAKOVANÉ], a preto najvyšší súd nepovažuje námietku sťažovateľa o vade konania vyplývajúcej z § 237 písm. g) OSP za opodstatnenú.

23. Z prípisu najvyššieho súdu sp. zn. 5 Obdo 51/2016 zo 4. októbra 2016 vyplýva, že v právnej veci o zaplatenie zmenkovej sumy 1 228 162,76 € s prísl. sa sťažovateľovi posielala na vedomie vyjadrenie protistrany k jeho dovolaniu.

III.

24. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

25. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

Namietané porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru zastavením dovolacieho konania pre nezaplatenie súdneho poplatku

26. Sťažovateľ kladie dôraz na to, že rozhodnutiami centra mu bolo priznané právo na bezplatné advokátske zastupovanie v odvolacom konaní proti právoplatnému nepriznaniu oslobodenia od súdnych poplatkov, ako aj v dovolacom konaní proti zastaveniu konania o dovolaní pre nezaplatenie súdneho poplatku. Vzhľadom na § 138 ods. 4 OSP rozhodnutia centra mali ex lege za následok jeho oslobodenie od súdneho poplatku. Ďalej je presvedčený o tom, že vzhľadom na začaté exekučné konanie nebol vôbec oprávnený nakladať so svojím majetkom a súdny poplatok nemohol zaplatiť bez toho, aby si privodil trestnoprávne následky vyplývajúce z poučenia exekútora, ktoré bolo uvedené v upovedomení o začatí exekúcie. Napokon všeobecné sudy neprihliadli na výšku súdneho poplatku, ktorá bola najvyššia možná.

27. Okresný súd zdôrazňuje, že rozhodnutie centra nemôže meniť rozhodnutie súdu a narúšať tak princíp právnej istoty. Len súd posudzuje, či došlo k takej zmene okolností, ktoré odôvodňujú opätovne rozhodnúť o určitej skutočnosti. Rozhodnutie súdu o oslobodení od súdnych poplatkov vychádza zo širších skutočností ako rozhodnutie centra. Úhradou súdneho poplatku by nedošlo k porušeniu zákazu nakladania s majetkom v súvislosti

s exekúciou, keďže aj po doručení upovedomenia o začatí exekúcie je potrebné vykonávať bežnú činnosť, hradiť záväzky, plniť si povinnosti, vrátane úhrady daní, súdnych poplatkov, úhrady základných životných potrieb. Zákaz sa vzťahuje najmä na úkony, ktorými by mohlo dôjsť k prevodom majetku na úkor oprávneného domáhajúceho sa exekučného uspokojenia nároku.

28. Krajský súd uvádza, že bolo nevyhnutné prihliadať k existujúcemu stavu, teda k právoplatnému uzneseniu okresného súdu č. k. 11 CbZm 1/2009-705 zo 6. decembra 2013, ktorým sťažovateľovi nebolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov.

29. Najvyšší súd je tej mienky, že svoje stanovisko podrobne a v potrebnom rozsahu uviedol v dovolacom uznesení.

30. Podľa § 138 ods. 4 OSP ak bol účastníkovi priznaný nárok na právnu pomoc podľa osobitného predpisu, takéto rozhodnutie má účinky oslobodenia od súdnych poplatkov v rozsahu, v ktorom mu bola právna pomoc priznaná.

Citované ustanovenie sa stalo súčasťou Občianskeho súdneho poriadku na základe zákona č. 388/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, a to s účinnosťou od 1. januára 2012.

Z dôvodovej správy k uvedenej novelizácii vyplýva, že „Expressis verbis sa dopĺňa úprava týkajúca sa účinkov rozhodnutia o priznaní nároku na právnu pomoc...“

31. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu

zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (*mutatis mutandis* I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

32. Právo na spravodlivé súdne konanie zakotvené v čl. 6 dohovoru obsahuje v sebe aj právo na to, aby každá osoba, ktorá má s niekým spor o občianske právo alebo záväzok, mala právo obrátiť sa na súd, aby tento o spore rozhodol. Ide vlastne o právo na prístup na súd (*right of access to a court*), resp. o právo na súd (*right to a court*). Z čl. 6 dohovoru, z princípu právneho štátu, zo všeobecne uznávaných právnych princíпов a z princípu medzinárodného práva, ktorý zakazuje odopretie spravodlivosti (*denegatio iustitiae*), možno vyvodiť, že čl. 6 dohovoru sa netýka výlučne priebehu už začatého konania pred súdom, ale zaručuje aj prístup na súd. Článok 6 ods. 1 dohovoru zaručuje teda každému právo na to, aby svoju vec týkajúcu sa civilných práv a záväzkov mohol predložiť súdu (odvolaciemu súdu, dovolaciemu súdu).

Európsky súd pre ľudské práva nevyklučuje, že záujem na riadnom výkone spravodlivosti môže ospravedlniť určité finančné obmedzenia prístupu jednotlivca na súd. Povinnosť zaplatiť súdny poplatok v súvislosti s podaním žaloby (odvolania, dovolania) v civilnom konaní nemôže byť považovaná za obmedzenie práva na prístup na súd, ktoré by bolo samo osebe nezlučiteľné s čl. 6 ods. 1 dohovoru (*Podbielski a PPU Polpure proti Poľsku, FC Mretebi proti Gruzínsku*).

33. Pri aplikácii uvedených právnych princíпов na predmetnú vec treba konštatovať, že v čase rozhodovania okresného súdu, ktorý uznesením č. k. 11 CbZm 1/2009-732 z 10. júna 2014 zastavil dovolacie konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku z dovolania, ešte nebolo vydané rozhodnutie centra o priznaní nároku na poskytovanie právnej pomoci

advokátkou na zastupovanie sťažovateľa v dovolacom konaní, pretože toto rozhodnutie (sp. zn. 6326/2014-KaNR, R. z. 39440/14) bolo vydané až 8. júla 2014 a právoplatným sa stalo 11. júla 2014. Naproti tomu v čase rozhodovania krajského súdu, ktorý uznesením č. k. 13 CoZm 18/2015-820 z 3. decembra 2015 potvrdil uznesenie okresného súdu o zastavení dovolacieho konania, a tým viac v čase rozhodovania najvyššieho súdu, ktorý uznesením sp. zn. 5 Obdo 51/2016 z 28. septembra 2016 odmietol dovolanie sťažovateľa proti uzneseniu krajského súdu, už právoplatné rozhodnutie centra existovalo, pričom krajský súd, ako aj najvyšší súd boli o tom sťažovateľom v podanom odvolaní, resp. dovolaní informovaní.

34. Podľa názoru ústavného súdu zastavenie civilného súdneho konania (vrátane dovolacieho konania) pre nezaplatenie súdneho poplatku, ku ktorému má dôjsť v čase, keď strane povinnej súdny poplatok zaplatiť bol centrom priznaný nárok na právnu pomoc podľa osobitného predpisu, je v rozpore s výslovným znením § 138 ods. 4 OSP v znení účinnom od 1. januára 2012 do 30. júna 2016. Takýto postup je popretím práva na prístup na súd (dovolací súd) a vo svojich dôsledkoch znamená popretie spravodlivosti (*denegatio iustitiae*).

Nie je možné akceptovať v uvedenom smere názor najvyššieho súdu, podľa ktorého rozhodnutie centra, ktorým bol sťažovateľovi priznaný nárok na poskytovanie právnej pomoci bez finančnej účasti a na zastupovanie v dovolacom konaní určenou advokátkou, je rozhodnutím správneho orgánu a vzťahuje sa na poskytovanie právnej pomoci bez finančnej účasti sťažovateľa v dovolacom konaní s tým, že takéto rozhodnutie nemôže meniť rozhodnutie všeobecného súdu o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov. Výklad najvyššieho súdu je totiž v priamom rozpore so znením § 138 ods. 4 OSP, ktorý výslovne ustanovuje, že rozhodnutie centra má účinky oslobodenia od súdneho poplatku v rozsahu, v ktorom bolo právo na právnu pomoc priznané. V dôsledku toho sa tento výklad javí ako arbitrárny, ale aj zjavne neodôvodnený. Účinky rozhodnutia centra na povinnosť platiť súdny poplatok nastávajú totiž *ex lege*. Neudržateľnosť výkladu, ktorý zastáva najvyšší súd, vyplýva aj zo skutočnosti, že citované zákonné ustanovenie je súčasťou Občianskeho súdneho poriadku, teda toho právneho predpisu, ktorý oslobodenie

od súdneho poplatku priamo upravuje. Nevyplýva teda zo zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov. Z toho vyplýva, že nie rozhodnutie centra mení rozhodnutie všeobecného súdu o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov, ale samotný zákon, konkrétne § 138 ods. 4 OSP.

Za daného stavu mal najvyšší súd v rámci dovolacieho konania potvrdzujúce uznesenie krajského súdu zrušiť s tým, že sťažovateľa treba považovať za oslobodeného od súdneho poplatku, v dôsledku čoho dovolacie konanie nemalo byť zastavené. Keďže najvyšší súd takto nerozhodol, porušil tým základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu, ako aj jeho právo na spravodlivé prejednanie veci súdom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

35. Vzhľadom na doterajšie úvahy už nebolo potrebné, aby sa ústavný súd osobitne zaoberal namietanou nemožnosťou sťažovateľa zaplatiť súdny poplatok z dôvodu, že sa proti nemu vedie exekúcia, ako aj námietkou, podľa ktorej súd neprihliadol na výšku súdneho poplatku, ktorý tvoril najvyššiu možnú sumu.

Namietané porušenie čl. 48 ods. 2 v spojení s čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 v spojení s čl. 14 dohovoru oneskoreným doručením vyjadrenia na dovolanie

36. Sťažovateľ namieta, že vyjadrenie protistrany k jeho dovolaniu mu najvyšší súd síce doručil, avšak až potom, čo dovolanie odmietol.

37. Okresný súd v tejto súvislosti uvádza, že z § 241 OSP nevyplývala povinnosť okresného súdu toto vyjadrenie sťažovateľovi doručiť.

38. Najvyšší súd sa k námietke sťažovateľa nevyjadril vôbec.

39. Z prípisu najvyššieho súdu sp. zn. 5 Obdo 51/2016 zo 4. októbra 2016 vyplýva, že v právnej veci o zaplatenie zmenkovej sumy 1 228 162,76 € s prísl. sa sťažovateľovi posielala na vedomie vyjadrenie protistrany k jeho dovolaniu. Najvyšší súd pritom o dovolaní sťažovateľa rozhodol uznesením ešte z 28. septembra 2016.

40. Rovnosť zbraní je inherentným prvkom spravodlivého procesu. Právo na spravodlivý proces zaručené čl. 6 ods. 1 dohovoru zahrňuje právo, aby každá strana občianskeho súdneho konania mala primeranú možnosť brániť svoju záležitosť pred súdom za podmienok, ktoré ju podstatne neznevýhodňujú v pomere k druhej strane (Ankerl c. Švajčiarsko z 23. 10. 1996). Rovnaký princíp vyplýva aj z čl. 47 ods. 3 ústavy.

Jedným z prvkov spravodlivého procesu v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru je jeho kontradiktórny charakter. Každá strana musí v zásade mať možnosť nielen predložiť dôkazy a argumenty, ktoré považuje za nutné na to, aby jej požiadavky uspeli, ale aj zoznámiť sa s každým dokladom a pripomienkou predloženou súdu na účel ovplyvnenia jeho rozhodnutia a vyjadriť sa k nim (Mantovanelli c. Francúzsko).

Súdne rozhodnutie je výsledkom konfrontácie medzi stranami, z ktorých každá musí mať možnosť vyjadriť sa a popierať požiadavky, dôkazy a argumenty druhej strany.

Kontradiktórny spor znamená možnosť strany popierať (contra dicere) požiadavky a argumenty druhej strany a právo na to, aby sa vypočuli jej argumenty a návrhy.

Požiadavka, aby strany súdneho konania mali príležitosť oboznámiť sa so všetkými predloženými dôkazmi a podanými vyjadreniami a reagovať na ne, sa vzťahuje na konanie o opravných prostriedkoch rovnako ako aj na konanie pred prvostupňovým súdom, a to bez ohľadu na to, že v podaní neboli uplatnené žiadne nové argumenty (Hudáková a ďalší c. Slovenská republika).

Právo strán konania na doručenie procesných vyjadrení ostatných strán treba považovať za súčasť práva na spravodlivé súdne konanie. Pritom nie je podstatné, či podľa názoru všeobecného súdu ide o podanie skutkovo a právne významné alebo bezvýznamné,

pretože túto skutočnosť posudzuje výlučne druhá strana konania. Tá rozhodne o tom, aké stanovisko zaujme (I. ÚS 230/03, IV. ÚS 186/09, II. ÚS 18/2013, II. ÚS 148/2014, II. ÚS 32/2016, Trančíková c. Slovenská republika).

41. Na základe uvedeného možno konštatovať, že oneskoreným doručením vyjadrenia protistrany sťažovateľovi v dovolacom konaní došlo k porušeniu práva sťažovateľa ako strany v civilnom súdnom konaní vyjadriť sa k všetkým vykonávaným dôkazom, ako aj jeho práva na spravodlivé prejednanie veci podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

42. Vzhľadom na tento záver už nie je potrebné osobitne sa zaoberať namietaným porušením súvisiacich princípov zakotvených v čl. 12 ods. 2 ústavy, resp. v čl. 14 dohovoru.

Namietané porušenie čl. 48 ods. 1 ústavy nesprávnym obsadením odvolacieho senátu krajského súdu

43. Sťažovateľ tvrdí, že v odvolacom konaní vedenom krajským súdom rozhodoval senát, ktorého členom bol sudca, ktorý vydal rozsudok okresného súdu.

44. Najvyšší súd k tomu uvádza, že o zastavení konania o dovolaní rozhodovala na okresnom súde vyššia súdna úradníčka [REDAKOVANÉ] a následne sudkyňa [REDAKOVANÉ], ktorá odvolaniu sťažovateľa sama nevyhovela a vec predložila na rozhodnutie krajskému súdu. Z rozvrhu práce krajského súdu vyplýva podľa zistenia najvyššieho súdu, že v čase rozhodovania predmetnej veci na krajskom súde [REDAKOVANÉ], ale ani [REDAKOVANÉ] nepôsobili, a preto námietku sťažovateľa nemožno považovať za opodstatnenú.

45. Ústavný súd konštatuje, že na jasnú a jednoznačnú argumentáciu najvyššieho súdu sťažovateľ v podanej sťažnosti nijako konkrétne nereagoval, len trval na svojej námietke. Sťažovateľ sa teda ani len nepokúsil argumentáciu najvyššieho súdu vyvrátiť či aspoň spochybniť.

Za uvedeného stavu nebolo možné sťažnosti v tejto časti vyhovieť (bod 3 výroku nálezu).

K ostatným výrokom

46. Podľa § 56 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší.

Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vec vrátiť na ďalšie konanie.

Na základe citovaných ustanovení ústavný súd zrušil uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Obdo 51/2016 z 28. septembra 2016 a vec vrátil na ďalšie konanie (bod 2 výroku nálezu). V ďalšom konaní bude najvyšší súd viazaný právnym názorom ústavného súdu.

47. Sťažovateľ požadoval aj, aby ústavný súd prikázal najvyššiemu súdu, aby obnovil stav pred porušením práv sťažovateľa.

Uvedenej požiadavke sťažovateľa nebolo možné vyhovieť (bod 3 výroku nálezu). Na nápravu ujmy, ktorá sťažovateľovi vznikla, totiž plne postačuje vyslovenie porušenia jeho práv v spojení so zrušením uznesenia najvyššieho súdu a vrátením veci na ďalšie konanie. Uplatnená požiadavka sťažovateľa sa preto javí ako superfluentná.

Vzhľadom na to, že ústavný súd zrušil uznesenie najvyššieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie, zároveň vzhľadom na čl. 127 ods. 1 ústavy zanikla jeho subsidiárna právomoc vo vzťahu k tým častiam sťažnosti, ktoré smerujú pre namietané porušenie čl. 12 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 a čl. 14 dohovoru proti postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 11 CbZm 1/2009 a jeho uzneseniu z 10. júna 2014, ako aj proti postupu krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 13 CoZm 18/2015 a jeho uzneseniu z 3. decembra 2015.

Podľa § 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 161 ods. 2 Civilného sporového poriadku bolo potrebné konanie v uvedenom rozsahu zastaviť (bod 4 výroku nálezu).

48. Sťažovateľ uplatnil nárok na náhradu trov konania, ktorých výšku konkrétne nevyčíslil.

Podľa názoru ústavného súdu sťažovateľovi prislúcha náhrada trov vyplývajúca z výdavkov spojených s jeho právnym zastupovaním advokátkou. Ide o tri úkony právnych služieb v roku 2017 (prevzatie a príprava zastúpenia, sťažnosť a replika) po 147,33 €, ako aj o tri režijné paušály po 8,84 €. Celkom mu prislúcha suma 468,51 € (bod 5 výroku nálezu).

49. Vzhľadom na § 52 ods. 3 zákona o ústavnom súde dočasné opatrenie podľa bodu 2 výroku uznesenia ústavného súdu č. k. II. ÚS 281/2017-17 z 26. apríla 2017 zanikne doručením tohto nálezu.

50. Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výrokovej časti tohto rozhodnutia.

51. Vzhľadom na čl. 133 časť vety pred bodkočiarkou ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. októbra 2017